

Avskr.

ACC. N:R M. 11596: 1

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Ett bröllop i Fägerhult 1897.

Vid denna tid förekom aldrig något bröllop i kyrkan utan alla sådana höllos i hemmen. Att göra ett bröllop på den tiden hörde just inte till småsaker. Det här skildrade bröllopet varade i dagarna tre, men så var det också ortens välbärgadaste man, som gifte bort sin älsta dotter. Alla gästerna voro samlade de två första dagarna och den tredje dagen var ett så kallat efterkalas, med en del andra. Att det rustades lång tid innan med slakt bak och dylikt behöver icke förtäljas, ty då för tiden var det icke vanligt att köttvaror köptes från slakteriet utan allt skulle tillredas hemma. Vid ett sådant tillfälle hade traktens kokerska ett verksamhetsfält där hon (Stava i feret) kunde visa sina talanger. Det gällde att laga både god och tillräckligt med mat, ty hela släkten både brudens och brudgummens var samlad och dessutom en stor mängd ungdomsvänner och grannar. Vid denna tid hade det ännu icke hunnit bliva modernt att bjuda med biljett utan gästerna bjödos muntligen. Men tro icke att de kommo tomhänta. Nej förning skulle det till. Förutom risgrynsgröt och pudding på tennfat saknades varken

LuF 52.

Avskr.

ACC. N:R M. 11596: 2

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

vetekransar eller bakelser både böjbakelser och spritsar.

I våra dagar är det ju vanligt att uppvakta brudparet med varje-
handa gåvor till det nya hemmet på andra lysningsdagen, vid denna
tid däremot hade man sådant med sig till bröllopsdagen.

Att samla en mängd folk till ett stort kalas kan ju taga sin rund-
liga tid, men nog menade man att det hörde till god ton, att inte
komma förrän en timma eller två, efter det utsatta klockslaget.

I regel drog det ut på tiden, och man måste börja servera kaffet
under tiden gästerna anlände. Att de närmaste släktingarnas för-
ning, vad gällde bakelser eller annat var med på bordet till förs-
ta kaffet var en given sak. Så var det också alldeles klart att
dess (de närmaste släktingarna) också skulle bjudas fram först.

Värd och värdinnetjänsten var kanske icke det lättaste på den ti-
den. Det hröde ju till att man lät truga sig och ingalunda gå ef-
ter första bjudningen.

Ännu hade ingen sett en skymt av brudparet, de sutto i en väl stängd
kammare, och visade sig ej förrän det klockslaget då prästen skulle

Avskr.

ACC. N:R M. 11596: 3

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

viga dem, vid ett förut iordningställt bord. Då kommo de bruden i svart klänning, med släp och slöja ja även myrtenkrona och trädde fram till det provisoriska altaret. Två pallar klädda med rött sammet gingo på lån, för detta ändamål mellan de olika gårdarna. Alla vigselringar voro vid denna tid av guld, men längre tillbaka i tiden hade man vigselringar av silver, tunna och omkring en cm breda. Ringar, utav guld har varierat under olika tider. Vid denna tid voro vigselringar ganska breda. Ett genomgående drag bland folket förr var sparsamhet, och det var därför icke sällsynt, att bruden också fick en vardagring, då hon kommit till det nya hemmet. Utseendet var givetvis lika, men materialet var mycket billigare. Under alla tider, har väl vin förekommit på alla bröllop, även sådana där Guds ord respekteras, och alla skulle skåla med brudparet. Det var alltid vanligt att brudgummen bekostade vinet till bröllopet.

Att ordna med småbord, till alla gästerna var främmande för den tiden. Ett litet bord åt brudparet längst fram i rummet, och så

Avskr.

ACC. N:R M. 11596: 4

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

släktingarna efter rang och värdighet placerade, slog aldrig fel. De övriga gästerna fingo reda sig så gott de kunde. Vid det här nämnda tillfället var naturligtvis bröllopsmiddagen av första klass. Endast det bästa var gott nog. Annars var det ju klart efter råd och lägenhet. Ett faktum är att man i allmänhet gjorde sitt bästa för att ej vika av från tidens sed.

I sådana hem där man ej hade vördnad för Guds ord, förekom både dans och spritdrycker vid bröllop. Vad slags namn de olika danserna hade, är icke känt, ej heller vem som utförde musiken endast det att man ordnade för detta ändamål på logen.

När det kommit så långt med festligheterna, att efterrätten och tennfatsförningarna pudding, gröt, och sötost stod på bordet var det någon av de kvinnliga gästerna, som satte igång med en insamling till kokerskan och servitris. Även prästen, skulle hava betalt för sitt besvär, men det var alltid brudgummen som ordnade det. Att ge noga akt på hurudant vädret är på bröllopsdagen är något från äldre tider. Om det regnar mycket, bliva de rika, eller också

Avskr.

ACC. N:R M. 11596: 5

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

kan det betyda att det blir många tårar under deras äktenskap. Detta talesätt har ännu icke riktigt försvunnit, från denna trakt. Omkring tjugo år hava gått och det är åter bröllop i samma gård. Seder och bruk hava ändrats vesentligt på dess år. Två och tredagars kalas är helt borttagna. Det är nu blivit modernt att resa äreportar vid bröllopgården. Det första bröllopet som nämnts, var det endast satt unga björkar vid förstugtrappan, Den svarta brudklänningen är ännu kvar men något släp på densamma ser man icke. Slöja och myrtenkrona är ungefär sig likt. Förlovnings och vigselringen har blivit en aning smalare, pyntningen av bröllopgårdens interiör ger nu ett modernare intryck. Den högt väl uppbäddade sängen med sparlakan är borta, (sparlakan var ett skynke som liknade en gardin och hängdes över sängen) och nyare möbler har anskaffats.

Fortfarande ansågs det lika skamligt, om den blivande bruden väntade barn. Bar hon under sådana förhållanden krona, och prästen hade en aning om detsamma, var han berättigad, om han eljest ville,

Avskr.

ACC. N:R M. 11596: 6

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

att lyfta kronan av bruden. För att slippa vara utsatt för en dylik risk, användes i sådana fall aldrig brudkrona. I närvarande tid fästes icke så stort avseende vid sådana förhållande. En sed som började ungefär vid denna tid, var att ungdom, och även äldre, samlades från skilda håll, så snart det blev mörkt, för att ropa ut brudparet. Det var och är, icke ovanligt att flera hundra personer samlas, vid ett sådant tillfälle för att mätta sin nyfikenhet. Brudparet framropas det tre gånger och så komma de fram, åtföljda av en representant för var, av de båda släkterna. Efter någon minuts påseende ropas det leve brudparet! Ett fyrfaldigt hurra och så återvända de in igen. Två eller tre gånger kan det hända att detta upprepas.

Fyratio år hava gått och det är åter bröllop. Denna gång är det dottern till det här först nämnda brudparet som gifter sig. Bröllopgården är pyntad, med äreportar i dubbla omgångar. Ett rikt antal kulörta lyktor, och guirlanger i desamma gör det hela ovanligt festligt. Nu har den tiden kommit, då vigseln förrättas i

Avskr.

ACC. N:R M. 11596: 7

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

kyrkan. Bruden som nu har lång vit klänning med släp och slöja, bär också kyrkans krona. Förutom brudparet synes nu fem tärnor och två marskalker framför altaret. På många ställen är det också ganska vanligt med brudnäbb. Två småbarn, en pojke och en flicka, fem a sex år är också då med, vid altaret under vigseln.

Att bryden numera klädes av hårfrisyrskan i staden, hör till det vanliga, då däremot sömmerskan som sytt brudklänningen, hade detta uppdrag att fylla i äldre tider.

Bröllopsmiddagen har de senaste åren på grund av krigstiden varit ett problem, men man har löst det genom att fara till köpingens hotell, och äta densamma. Här har man också gjort sitt bästa för att följa traditionen.